



OCENA SKUTECZNOŚCI KLINICZNEJ OPIEKI FARMACEUTYCZNEJ NAD PACJENTEM DIABETOLOGICZNYM NA PODSTAWIE PRZEGLĄDU SYSTEMATYCZNEGO LITERATURY.



Katarzyna Szylar, Magdalena Rdzanek, Tomasz Hermanowski
Zakład Farmakoekonomiki, Wydział Farmaceutyczny, Warszawski Uniwersytet Medyczny, Polska
Kontakt: szylar.k@gmail.com



CEL

Celem pracy jest oszacowanie spodziewanej skuteczności klinicznej określonych aktywności farmaceuty w opiece farmaceutycznej nad pacjentem diabetologicznym.

HIPOTEZA BADAWCZA

Opieka farmaceutyczna w cukrzycy jest efektywnym klinicznie elementem leczenia.

MATERIAŁY

Przegląd literatury dostępnej w Bibliotece Narodowej w Warszawie, wtycznych towarzystw diabetologicznych oraz przegląd Medycznych Baz Danych PubMed i Cochrane.

METODY

Przegląd systematyczny literatury wykonano zgodnie z wytycznymi oceny technologii medycznych AOTM.

Przeszukanie systematyczne dwóch medycznych baz danych- PubMed i Cochrane przeprowadzono na podstawie ustalonego wcześniej schematu PICO:

P- zdiagnozowani pacjenci, leczeni z powodu cukrzycy typu 1. lub 2.

I- opieka farmaceutyczna definiowana hasłami anglojęzycznymi

C- standardowe postępowanie farmaceuty lub brak opieki farmaceutycznej

O- efekt zdrowotny: przeżycie całkowite, wyniki badań biochemicznych, jakość życia, compliance, adherence, BMI, wykrycie problemów lekowych, zmiana postępowania pacjenta.

Query
Search ("Diabetes Mellitus"[Mesh] AND (pharmac*) AND (care OR intervention OR service OR education OR advice OR interview OR counselling OR consultation OR management AND (quality of life OR QoL OR satisfaction OR overall survival OR OS OR adherence OR compliance OR interaction OR drug problem OR drug related problem OR DRP OR proper drug therapy OR proper drug use OR complication OR side-effects) OR (glycated hemoglobin OR glycosylated hemoglobin OR HbA1C OR lipid level OR lipid panel OR lipid profile OR low-density lipoprotein OR high-density lipoprotein OR cholesterol OR triglycerides OR glucose OR blood pressure) OR (influenza vaccination) OR (diet* OR weight OR body mass index OR BMI) OR (exercise OR physical activity OR (knowledge) OR (clinical measures OR health outcomes) OR (goal) OR (tool examination OR eye examination))
Search #1 AND #5 AND #7 AND #25
Search #8 OR #9 OR #10 OR #11 OR #17 OR #18 OR #21 OR #22 OR #24 OR #25 OR #15 OR #20 OR #23
Search knowledge
Search exercise OR physical activity
Search foot examination OR eye examination
Search diet* OR weight OR body mass index OR BMI
Search influenza vaccination
Search goal
Search lipid level OR lipid panel OR lipid profile OR low-density lipoprotein OR high-density lipoprotein OR cholesterol OR triglycerides OR glucose OR blood pressure
Search lipid level OR lipid panel OR lipid profile OR low-density lipoprotein OR high-density lipoprotein OR cholesterol OR triglycerides OR glucose OR blood pressure
Search glycated hemoglobin OR glycosylated hemoglobin OR HbA1C
Search glycated hemoglobin OR glycosylated hemoglobin OR HbA1C
Search clinical measures OR health outcomes
Search clinical measures OR health outcomes
Search interaction OR drug problem OR drug related problem OR DRP OR proper drug therapy OR proper drug use OR complication OR side-effects
Search adherence OR compliance
Search overall survival OR OS
Search quality of life OR QoL OR satisfaction
Search care OR intervention OR service OR education OR advice OR interview OR counselling OR consultation OR management
Search diet* OR weight OR body mass index OR BMI
Search pharman*
Search "Diabetes Mellitus"[Mesh]

Rys. 1. Schemat PICO.

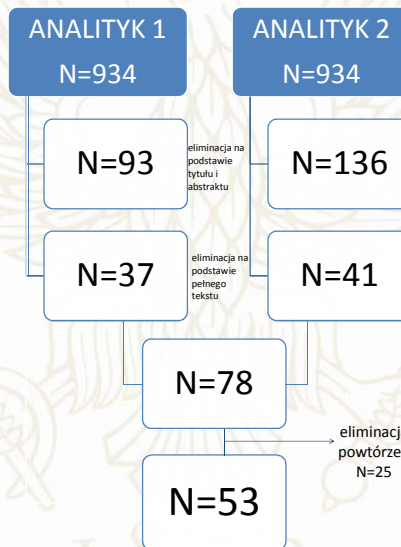
Do analizy włączono badania pierwotne i wtórne. Dane zebrano w tabelach.

Pod uwagę brano artykuły w języku angielskim i polskim. Nie określono limitu czasowego publikacji danych.

Ocenianymi efektami klinicznymi są punkty końcowe lub surogaty o udowodnionym naukowo związku klinicznym.

WYNIKI

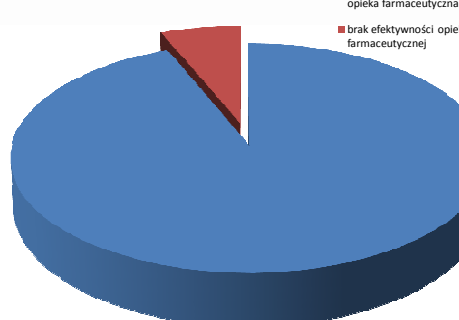
W wyniku przeglądu systematycznego literatury zidentyfikowano 934 publikacje, które poddano procesowi eliminacji. W wyniku przeglądu systematycznego zidentyfikowano 53 publikacje wysokiej jakości. 49 artykułów stanowiły badania pierwotne, 4- analizy wtórne.



Rys. 2. Wyniki przeglądu systematycznego.

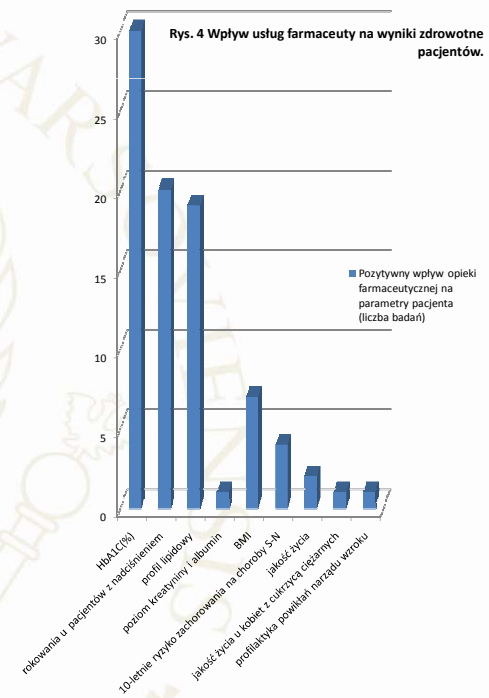
Wyniki badań pierwotnych potwierdzają wyniki badań wtórnych.

Skuteczność kliniczna opieki farmaceutycznej nad pacjentem diabetologicznym potwierdza 46 z 49 publikacji. Brak skuteczności jest uzasadniany przez autorów zbyt krótkim okresem badania.



Rys. 3. Ilość badań oceniających efektywność opieki farmaceutycznej nad pacjentem diabetologicznym

Wielokierunkową skuteczność kliniczną opieki farmaceutycznej nad pacjentem diabetologicznym przedstawiono na rys 4.



WNIOSKI

- Opieka farmaceutyczna nad pacjentem diabetologicznym jest efektywnym klinicznie elementem leczenia.
- Edukacja pozytywnie wpływa na wyniki badań biochemicznych.
- Opieka farmaceutyczna wykazuje pozytywny wpływ na BMI (kg/m²) i rokowania pacjentów.
- Opieka farmaceutyczna poprawia jakość życia pacjentów diabetologicznych oraz kobiet ciężarnych cierpiących na cukrzycę.
- Najefektywniejszą formą opieki farmaceutycznej w warunkach szpitalnych wydaje się być indywidualizacja farmakoterapii.
- Działania prewencyjne (sesje informacyjne, ulotki) zapewniają lepszą samokontrolę pacjentów.
- Jedynie nieliczne badania wykazują negatywny wpływ opieki farmaceutycznej lub jego brak na kontrolę cukrzycy.

REFERENCJE

Referencje dostępne u autorów:

Katarzyna Szylar: szylar.k@gmail.com
Magdalena Rdzanek: m.rdzanek@o2.pl